

ร่วมใจพิชิตภัยไทรอยด์เป็นพิษ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเด่นชัย
นพ.โอษิษฐ์ บำบัด นายแพทย์ชำนาญการ
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเด่นชัย

บทคัดย่อ

ที่มา

ผู้ป่วยโรคไทรอยด์เป็นพิษที่มารับการรักษา ตั้งแต่ พ.ศ.2539 ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2555 ทั้งหมด 279 ราย อัตราการหายขาดจากโรคย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ.2553-2555) อยู่ในระดับต่ำ พบร้อยละ 4.4, 12.5 และ 9.1 ตามลำดับ การรักษาโรคไทรอยด์เป็นพิษ แบบเดิมไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหา คือ การปรับยาล่าช้า ปรับขนาดยาไม่เหมาะสม ได้รับยานานเกิน และอัตราการหายขาดจากโรคต่ำ ซึ่งหากทานยาที่ปรับอย่างเหมาะสมเกิน 2 ปี แล้วยังไม่หายขาด ควรพิจารณาการรักษาแบบอื่นแทน เพื่อป้องกันภาวะต่อมไทรอยด์ เป็นพิษวิกฤตซึ่งทำให้เสียชีวิตได้ พบผู้ป่วยทานยานานที่สุด 18 ปี และกินยาเกิน 2 ปี ร้อยละ 50.2 ผู้วิจัยได้ทบทวน care map ต่อมไทรอยด์เป็นพิษ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบข้อดีคือกระบวนการดูแลรักษาเข้าใจง่าย ใช้ได้ในบริบทของ โรงพยาบาลชุมชน จึงได้เลือกนำมาใช้กับผู้ป่วยเพื่อให้หายขาดจากโรค

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบร่วมใจพิชิตภัยโรคไทรอยด์เป็นพิษ รพร.เด่นชัย
- 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบร่วมใจพิชิตภัยโรคไทรอยด์เป็นพิษ รพร.เด่นชัย
- 3) เพื่อเสนอแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคไทรอยด์เป็นพิษ รพร.เด่นชัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Technical action research) เป้าหมาย คือ ผู้ป่วยโรคไทรอยด์เป็นพิษ ที่มารับรักษาที่งานผู้ป่วยนอก รพร.เด่นชัย ซึ่งยังไม่หายขาดจากโรค และไม่ได้หยุดยาก่อนการใช้รูปแบบร่วมใจพิชิตภัยโรคไทรอยด์เป็นพิษ รพร.เด่นชัย ทั้งหมด 97 ราย และเริ่มใช้รูปแบบร่วมใจพิชิตภัยโรคไทรอยด์เป็นพิษ ซึ่งประกอบด้วยการนำ care map ต่อมไทรอยด์เป็นพิษ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาใช้ร่วมกับการจัดระบบ การดูแลผู้ป่วยโรคไทรอยด์โดยสหวิชาชีพ และให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการรักษา ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2555 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2556 เก็บข้อมูลและวัดผลโดยการตรวจ ระดับฮอร์โมนไทรอยด์ และการหายขาดจากโรค สถิติใช้จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

1. ผลการศึกษา

1) ขั้น planning สร้างรูปแบบฯ แล้ว ประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจ ขั้น acting คือ นำรูปแบบฯ ไปใช้ในคลินิกโรคไทรอยด์ ที่บ้าน ผู้ป่วยร่วมบันทึกอาการเปลี่ยนแปลงลงในสมุดประจำตัวโรคไทรอยด์ ก่อนพบแพทย์ พยาบาลถามความถูกต้องในการกินยาและบันทึกส่งพบเภสัชถ้าทานยาไม่ถูกต้อง ให้ความรู้ตามสมุดประจำตัว พบแพทย์ ถามอาการเปลี่ยนแปลงร่วมกับดูบันทึกของบันทึก เลือกใช้ยารักษาไทรอยด์ ได้แก่ PTU และ MMI ปรับยาและ ตรวจเลือดตามแผนที่กำหนด หลังพบแพทย์ ลงวันนัด นัดตรวจเลือดล่วงหน้า 1 สัปดาห์ โทรศัพท์ติดตามถ้าขาดนัด เภสัชกรสอบถามความถูกต้องของการทานยาซ้ำ ขั้น observing เก็บข้อมูลและวัดผล ขั้น reflecting คั้นข้อมูลผลการรักษาแก่ผู้ป่วย และผลการใช้รูปแบบฯ แก่ทีมผู้รักษา

2) อัตราการหายขาดจากโรคเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 27.8 อัตราผลฮอร์โมนไทรอยด์ดีขึ้น ร้อยละ 23.7

3) ได้นำเสนอเป็นแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคไทรอยด์เป็นพิษ (CPG) รพร.เด่นชัย

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

หลังจากงานวิจัยเสร็จสิ้น ได้นำรูปแบบร่วมใจพิชิตภัยโรคไทรอยด์เป็นพิษ รพร.เด่นชัย มาประกาศใช้เป็นแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคไทรอยด์เป็นพิษ รพร.เด่นชัย (CPG) แพทย์ทุกท่านสามารถปรับยารักษาไทรอยด์ได้ และสามารถหยุดยาเมื่ออาการและผลเลือดปกติ

บทเรียนที่ได้รับ

ช่วงแรกของการวิจัย แพทย์ท่านอื่นยังไม่เข้าใจการปรับยาและตรวจเลือดตามรูปแบบดังกล่าว จึงได้นัดพูดคุยทำความเข้าใจร่วมกันจนแพทย์ทุกท่านเข้าใจตรงกันและใช้รูปแบบ ได้อย่างถูกต้อง ผู้ป่วยที่ไม่ได้มาตามนัดบางรายสอบถามพบว่าลืมทานยา PTU บางมือทำให้ ยาเหลือ จึงได้ถามความสมัครใจในการเปลี่ยนยาเป็น MMI ซึ่งทานวันละ 1 ครั้ง สะดวกต่อการทาน ลดการขาดยาและผลการรักษาไม่ได้เปลี่ยนแปลง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ทุกวิชาชีพมีความสำคัญในงานวิจัยนี้ พยาบาลช่วยค้นหาผู้ป่วยรายใหม่เพื่อเริ่ม การรักษาอย่างรวดเร็ว เภสัชกรช่วย ตรวจสอบการใช้ยาทำให้ผู้ป่วยทานยาถูกต้อง เจ้าหน้าที่ งานชั้นสูงช่วยประสานงานผลตรวจ ให้ได้เร็วขึ้น แพทย์ช่วยให้การรักษาไปเป็นตามแผน ทำให้ผู้ป่วยหายขาดจากโรค และที่สำคัญที่สุด คือตัวผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการรักษา โดยการบันทึกอาการที่เปลี่ยนแปลง ก่อนมาพบแพทย์และทานยาครบตามแผนที่ได้วางไว้

การสนับสนุนที่ได้รับจากผู้บริหาร/องค์กร

ผู้อำนวยการเปิดโอกาสให้ใช้ความรู้ทางอายุรกรรมในการพัฒนาการดูแลผู้ป่วยโรค
ไตเรื้อรังเป็นพิษ อนุมัติให้ใช้รูปแบบฯ ในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังเป็นพิษทุกราย กลุ่มงาน เกสซ์
กรรมได้สนับสนุนให้มีเกสซ์ที่ปรึกษางานผู้ป่วยนอกโดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่งานผู้ป่วยนอก เป็น
แกนหลักในการจัดตั้งและดำเนินงานคลินิกโรคไตเรื้อรัง

พว.พิสมัย สิริภัทรชัย

ทนพญ. ฐานัชชา เวียงคำ

ภกญ.บุษบากานต์ อุตระพงศ์